

חשון תשפ"א

9.11.20

תכנית הלימודים בתנ"ך לתלמידים כבדי שמיעה וחירשים (כו"ח) לתשפ"א

על פי תכנית הלימודים תשע"ט מיקוד ומבנה בחינה

[תכנית הלימודים תנ"ך ממלכתי תשע"ט](#)

מבוא -

ספר התנ"ך הוא היצירה המובהקת הקשורה להיווצרות העם היהודי בארץ ישראל, לשפה העברית ולערכים אנושיים רבים. בשל מעמדו זה, נלמד התנ"ך כתחום דעת מחייב במערכת החינוך הממלכתית במדינת ישראל.

המעבר לרפורמת 'הלמידה המשמעותית' חולל שינוי במערכת החינוך, ונוצרה דרישה להתאים את לימודי התנ"ך לשינויים הפדגוגיים המתרחשים במערכת החינוך. תכנית הלימודים החדשה מתבססת על התפיסה שעל התלמיד לדעת את הסיפור התנ"כי הרציף, על מגוון ערכיו.

סיפורי התנ"ך מספקים הצצה לחיי היומיום ולתפיסת עולמם הערכית-מוסרית של הקדמונים. לאחר הבנת הסיפור על רקע תקופתו, יש לנסות ולהפיק מתוך הדיון בעלילה ובנפשות הפועלות שיח רלוונטי משמעותי הנוגע למציאות חיינו ולסוגיות אישיות המעסיקות את התלמיד בשלבי התפתחותו השונים. דיון כזה ייערך בפרקים המזמנים שיח ערכי. השאיפה היא, שהתלמיד יהיה מעוניין לבחון את ספר התנ"ך ולהעמיק בסיפוריו ובמסריו, ואף ימצא שחלק מלבטיו מקבילים ללבטי הגיבורים בתנ"ך, ולדילמות הקשורות לחיי הפרט והחברה בישראל כיום.

רציונל -

ספר התנ"ך מהווה בסיס להבנת היבטים עיקריים בהיסטוריה היהודית-ישראלית, במורשת ובאמונותיה. מטרת תכנית הלימודים היא שהתלמיד יגלה עניין וסקרנות ביחס לספר התנ"ך, יכיר את העושר, את הגיוון ואת האיכויות המיוחדות של הקורפוס, וידע ששורשי תרבותו נובעים ממנו. השאיפה היא שהתלמידים ידעו את עיקרי הסיפור התנ"כי וכיירו אחדות מסוגותיו הספרותיות, תוך חתירה להפקת משמעות ורלוונטיות לחייהם.

רציונל הלמידה כולל ארבעה עקרונות: ידיעת סיפורי התנ"ך, למידה משמעותית, רצף ובחירה.

עקרונות -

1. התנ"ך מורכב מסוגות ספרותיות שונות, והסוגה הנרטיבית היא אחת הבולטות בו. הסיפור עוסק בדמויות, בקורותיהן, בהכרעותיהן ובמורכבויותהן. הסיפור אינו סיפור גרידא; הוא משקף מגוון ערכים, דעות ואמונות המצויים בספר התנ"ך. ניתוח הסיפורים מאפשר ניהול דיון סביב המסרים הגלויים והסמויים המופיעים בסיפור, ואף מאפשר הבעת עמדות, רגשות, ביקורת וכדומה. הסיפורים יילמדו בהקשר ההיסטורי והתרבותי של זמן כתיבתם, ויושם דגש הן על הכרת המקומות שבהם התרחשו האירועים, והן על הכרת השפה התנ"כית שבה נכתבו.
2. הנחת היסוד של התכנית היא שיש בטקסט התנ"כי רבדים רלוונטיים ומשמעותיים לעולמם של לומדיו ולערכי החברה.
3. תכנית הלימודים כוללת רצף לינארי. בכיתות ב-ט יילמדו הנושאים העיקריים לפי סדר הספרים ההיסטוריוגרפיים של המקרא, על פי נוסח המסורה, מבריאת העולם ועד שיבת ציון. במהלך הלמידה יכירו התלמידים סוגות ספרותיות שונות כגון: סיפור, שירה, חכמה, חוק ונבואה. חשיפת התלמידים למגוון זה נועדה לפרוס בפניהם את העושר הספרותי והרעיוני המצוי במקרא ולהביאם להיכרות עם מנעד ספרותי נרחב שעשוי לדבר אל לבם בצורות שונות.
4. בכיתות חטיבת הביניים והחטיבה העליונה תוצע בחירה ביחס לחלק מתוכני הלימוד. הנחת היסוד היא, שמתן בחירה יאפשר למורים ולתלמידים לעסוק בתנ"ך מתוך עניין וסקרנות, משום שהלמידה תעסוק בתחומים קרובים לליבם.

תכנית הלימודים לתלמידי כו"ח, תואמת את הדרישות של [תכנית הלימודים 2 יח"ל](#), הן מבחינת פרקי הלימוד והן מבחינת מיומנויות הלמידה (עמ' 27 – 29), הנדרשות על פי תכנית הלימודים תשע"ט.

תכנית מותאמת זו היא ארצית ומיועדת לתלמידים כבדי שמיעה וחירשים (07 קוד 3-4 או ברמת חומרת מוגבלות ב'ג') הזכאים להתאמה של בחינת בגרות בית ספרית.

א. תכנית הלימודים

תכנית הלימודים לכו"ח בהתאמה לתכנית הלימודים תנ"ך ממלכתי 2 יח"ל ראה בטבלה להלן.

ב. דרכי היבחנות לתלמידים כבדי שמיעה וחירשים (07 קוד 3-4 או ברמת חומרת מוגבלות ב'ג'):

- להלן שלוש הדרכים האפשריות להבחנות:
1. שאלון רגיל + 10 נקודות לציון הבחינה (לא לציון המגן)
 2. בחינה בית ספרית באישור מפמ"ר
 3. בחינה בית ספרית שמורה לוקח מבית ספר אחר באישור מפמ"ר ומקבלה רק בבוקר הבחינה.

ג. נהלי כתיבת הבחינה:

כתיבת בחינת הברורות הבית ספרית נשאר באחריות ביה"ס בו לומד התלמיד. תהליך כתיבת הבחינה ואישורה הסופי, יעשו על ידי הפקוח על הוראת התנ"ך והמדריך מטעמו. בחינת הברורות הבית ספרית, תכתב על פי הכללים של כתיבת בחינת בגרות על כל מרכיביה. דוגמא ניתן למצוא באתר תנ"ך ממלכתי. הטקסט המקראי המשולב בבחינה, יהא על פי הכללים בבחינת הברורות הרגילה. ללא סימני פיסוק ופרשנות. ביה"ס שיבחרו לא לחבר את בחינת הברורות יוכלו:

1. לקחת את הבחינה מבי"ס אחר, באישור הפקוח על הוראת התנ"ך והמדריך מטעמו. טופס הבחינה יגיע לביה"ס רק בבוקר הבחינה.
2. לקחת בחינה שנכתבה על ידי צוות מקצועי לכו"ח באישור הפקוח על הוראת התנ"ך והמדריך מטעמו. טופס הבחינה יגיע לביה"ס רק בבוקר הבחינה. בשתי האפשרויות הבחינה תיבדק בביה"ס בו לומד התלמיד.

ד. לוח הגשת בחינה בית ספרית לאישור הפקוח על הוראת התנ"ך**תלמידים הניגשים בחורף**

1. עד ה 15.11 הבחינה תישלח במייל מביה"ס לפקוח על הוראת התנ"ך והמדריך מטעמו הגבי יעל נחשון - yaelnachshon1@gmail.com

2. עד ה 1.12 הבחינה תוחזר לביה"ס עם הערות
3. עד ה 5.12 הבחינה תוחזר לפקוח על הוראת התנ"ך והמדריך מטעמו
4. עד ה 15.12 הבחינה תאושר ע"י מפמ"ר תנ"ך

5. לצורך פקוח ובקרה על ההערכה, בית הספר יידרש לשלוח מדגם אקראי של מחברות ההערכה, בהתאם לבקשתו של המדריך מטעם הפקוח על הוראת התנ"ך. כל ההתנהלות תהיה המייל.

תלמידים הניגשים בקיץ

1. עד ה 15.3 הבחינה תישלח במייל מביה"ס ל פקוח על הוראת התנ"ך והמדריך מטעמו הגב' יעל נחשון yaelnachshon1@gmail.com
2. עד 20.4 הבחינה תוחזר לביה"ס עם הערות
3. עד 25.4 הבחינה תוחזר לפקוח על הוראת התנ"ך והמדריך מטעמו.
4. עד 30.4 הבחינה תאושר ע"י מפמ"ר תנ"ך כל ההתנהלות תהיה במייל.

ה. מבנה בחינת הבגרות

בהתאם למבנה, עקרונות ורציונאל הבחינה 2 יח"ל לימוד. החל מתש"פ

המסומן בצהוב – ירד במיקוד לשנה"ל 2021 בלבד.

שימו לב: לעתים יש להתייחס בדיון הכיתתי לאותם פרקים/פסוקים שירדו במיקוד וזאת כאשר הדבר נדרש כדי לקשר בין אירועים/פרקים הנלמדים בתכנית הלימודים.

תכנית לימודים כו"ח (בירוק)	תכנית לימודים (הרגילה)	חטיבה עליונה
<p>א. סיפורי האבות</p> <p>בראשית י"ב; ט"ו; ט"ז; י"ח; כ"א; כ"ב (א-יט); כ"ד; כ"ה (יט-לד) כ"ז; כ"ט; ל"ב (כ"ד-ל"ב)</p> <p>ב. סיפורי יוסף</p> <p>בראשית ל"ז; ל"ט; מ"א; מ"ב; מ"ג; מ"ד; מ"ה; נ'; נ"ז;</p> <p>*מפרק מ"ב ועד מ"ה לעשות יחידה סיפורית אחת ללמד פסוקים נבחרים תוך שמירה על הרצף הסיפורי.</p> <p>*פרק נ' (א'-ט', כ"ב עד הסוף)ניתן ללמד את עיקרי הדברים- מות יעקב, הישיבה במצרים מות יוסף, על מנת להבין את ספר שמות.</p>	<p>א. סיפורי האבות</p> <p>בראשית י"ב; י"ג; ט"ו; ט"ז; י"ח; י"ט; כ"א; כ"ב (א-י"ט) כ"ג; כ"ד; כ"ה (י"ט-ל"ב) כ"ז; כ"ט; ל"ב (כ"ד-ל"ב)</p> <p>ב. סיפורי יוסף</p> <p>בראשית ל"ז; ל"ח; ל"ט; מ'; מ"א; מ"ב; מ"ג; מ"ד; מ"ה; מ"ח; נ'; נ"ז;</p> <p>*מפרק מ"ב ועד מ"ה לעשות יחידה סיפורית אחת ללמד פסוקים נבחרים תוך שמירה על הרצף הסיפורי.</p> <p>*פרק נ' (א'-ט', כ"ב עד הסוף)ניתן ללמד את עיקרי הדברים- מות יעקב, הישיבה במצרים מות יוסף, על מנת להבין את ספר שמות.</p>	70%

<p style="text-align: center;">ג. סיפור התהוות האומה</p> <p>שמות א'; ב'; ג'; י"ב (כ"ט – מ"ב); י"ג (י"ז – כ"ב)*; י"ד; י"ט*; כ' (א' – י"ח) ל"ב; ל"ג; ל"ד (א' – ט"ז); כ"ז – ל"ה)*;</p> <p>* בפרק י"ג לציין רק את העלאת עצמות יוסף * פרק י"ט פראפרזה בנושא ההכנות לקראת מעמד הר סיני. * פרקים ל"ב – ל"ד ללמד כיחידה אחת עם דגש על פסוקים מרכזיים השומרים על הרצף הסיפורי והנושא המרכזי.</p> <p style="text-align: center;">בחירה: שני נושאים מתוך ארבעה:</p> <p>שיבת ציון ב. נביא ונבואה ג. חוק וחברה ד. מזמורי תהלים: ספרות החכמה - הרהורים על החיים</p> <p style="text-align: center;">א. שיבת ציון</p> <p>הגעגועים לציון: תהלים קל"ז; התקומה העתידית בארץ ישראל: יחזקאל ל"ז; הצהרת כורש והעליות הראשונות: עזרא א'*; בשוב ה' את שיבת ציון: תהלים קכ"ו; קשיי שבי ציון בבניית המקדש: חגי א'; עליית נחמיה וקשיי התקופה: מיסוד הקריאה בתורה וחגי תשרי: *עזרא א' (א' – ז')</p>	<p style="text-align: center;">ג. סיפור התהוות האומה</p> <p>שמות א'; ב'; ג'; י"ב (כ"ט – מ"ב); י"ג (י"ז – כ"ב); י"ד; י"ט; כ' (א' – י"ח) ל"ב; ל"ג; ל"ד (א' – ט"ז); כ"ז – ל"ה);</p> <p>* בפרק י"ג לציין את העלאת עצמות יוסף * פרק י"ט פראפרזה בנושא ההכנות לקראת מעמד הר סיני.</p> <p style="text-align: center;">בחירה: שני נושאים מתוך ארבעה:</p> <p>שיבת ציון ב. נביא ונבואה ג. חוק וחברה ד. מזמורי תהלים: ספרות החכמה - הרהורים על החיים</p> <p style="text-align: center;">א. שיבת ציון</p> <p>הגעגועים לציון: תהלים קל"ז; התקומה העתידית בארץ ישראל: יחזקאל ל"ז; הצהרת כורש והעליות הראשונות: עזרא א'; ג' בשוב ה' את שיבת ציון: תהלים קכ"ו; קשיי שבי ציון בבניית המקדש: חגי א'; עליית נחמיה וקשיי התקופה: נחמיה א'; ה'; מיסוד הקריאה בתורה וחגי תשרי: נחמיה ח'; *עזרא א' (א' – ז')</p>	
--	---	--

<p>ב. נביא ונבואה</p> <p>הקדשת הנביא : ירמיהו א';* נביא אל מול העם : מוסר מול פולחן : ירמיהו ז' (א'-כ'); המאבק בנביאי שקר : ירמיהו כ"ח; נביא ומלך : נביא מול קונצנזוס : נביא במשבר : ירמיהו כ'*; נביא כמבשר גאולה : ירמיהו ל"א*;</p> <p>*ירמיהו א'(א'-י) *ירמיהו כ (א'-ו) להתייחס באופן כללי לסוגיה של המחיר שמשלם הנביא על תפקידו. *ירמיהו ל"א (י"ד-י"ט)</p> <p>ג. חוק וחברה</p> <p>קריאת שמע: דברים ו' (ד'-ט')</p> <p>חוקים חברתיים : ויקרא י"ט (א'-ד'; ט'-י"ח); דברים ט"ו (א'-י"א)*;</p> <p>חגים : דברים ט"ז ;</p> <p>סדרי שלטון : דברים י"ז (ח'-כ');</p>	<p>ב. נביא ונבואה</p> <p>הקדשת הנביא : ירמיהו א' ; נביא אל מול העם : ירמיהו ב' (א'-כ"ח) ; מוסר מול פולחן : ירמיהו ז' (א'-כ') ; המאבק בנביאי שקר : ירמיהו כ"ח ; נביא ומלך : ירמיהו ל"ח ; נביא מול קונצנזוס : ירמיהו כ"ו ; נביא במשבר : ירמיהו כ' ; נביא כמבשר גאולה : ירמיהו ל"א ;</p> <p>ג. חוק וחברה</p> <p>קריאת שמע : דברים ו' (ד'-ט')</p> <p>חוקים חברתיים : ויקרא י"ט (א'-ד' ; ט'-י"ח) ; דברים ט"ו (א'-י"א) ; דברים כ"ד (י-כ"ב) ;</p> <p>חגים : דברים ט"ז ;</p> <p>סדרי שלטון :</p>	
--	---	--

<p>חוקי מלחמה : דברים כ"א; *דברים כ"א (י'-י"ד);</p> <p>קדושת החיים : בראשית ט"ו (ו'); שמות כ' (יג'); במדבר ל"ה</p> <p>*דברים ט"ו לבחור שני חוקים מרכזיים המתייחסים לחלשים בחברה. *דברים כ' (א'-ח'), החוקים האנושיים, י"ט- כ' החוקים המתייחסים לסביבה) *במדבר ל"ה (ט'- כ"ח)</p> <p>ד. מזמורי תהלים :</p> <p>דמות הצדיק האידיאלית : תפילת האדם : התייחסות לבריאה ולטבע : מזמורי חרטה : שירי המעלות :</p> <p>ה. ספרות החכמה - הרהורים על החיים</p> <p>איוב א' ;ב' מ"ב; קהלת א'</p>	<p>דברים י"ז (ח'-כ'); חוקי מלחמה : דברים כ'; דברים כ"א (י'-י"ד); דברים כ"ג (י'-ט"ו);</p> <p>קדושת החיים : בראשית ט"ו (ו') ; שמות כ' (יג) ; במדבר ל"ה</p> <p>ד. מזמורי תהלים :</p> <p>דמות הצדיק האידיאלית : א' תפילת האדם : כ"ג; ק"ל; התייחסות לבריאה ולטבע : ח'; ק"ד; מזמורי חרטה : נ"א; שירי המעלות : קכ"א; קכ"ב; קכ"ח;</p> <p>ה. ספרות החכמה - הרהורים על החיים</p> <p>איוב א'; ב'; ג'; ד' (א-ט'); י"ג; ל"ח (א-כ"ו); מ' (א-ה'); מ"ב; קהלת א'; ב'; ג' (א-י"ב);</p>	
---	---	--

<p>סיפורי ראשית העולם והאנושות בראשית א'; ב'; ג'; ד'; ה' (כ"ב); ט'; י"א (א'-ט')</p> <p>על אהבה וחסד רות א'-ד'</p> <p>או</p> <p>בין שאול לדוד שמואל א': ח'; ט'; ט"ו; ט"ז; י"ז; י"ח; כ"ד; כ"ח; ל"א;</p> <p>שמואל ב': א' (י"ז-כ"ז) יש ללמד 5 פרקים ללימוד אינטנסיבי והיתר ללימוד אקסטנסיבי. הכרת הרצף הסיפורי ממוקדים ומכווני הנושא "יחסי שאול ודוד". הערכה החלופית תעשה בהתאם למחווה הנדרש בתכנית הלימודים (עמ' 31)</p>	<p>סיפורי ראשית העולם והאנושות בראשית א'; ב'; ג'; ד'; ו' (ה'-כ"ב); ט'; י"א (א'-ט')</p> <p>על אהבה וחסד רות א'-ד'; שיר השירים א'; ב'; ג'; משלי; אשת חיל ל"א (י-ל"א)</p> <p>או</p> <p>בין שאול לדוד שמואל א': ח'; ט'; י"א; ט"ו; ט"ז; י"ז; י"ח; כ"ד; כ"ח; ל"א; שמואל ב': א' (י"ז-כ"ז) יש ללמד את 5 פרקים ללימוד אינטנסיבי</p>	<p>חטיבה עליונה</p> <p>30%</p>
<p>מתוך ת"ל מיומנויות : עמ' 28 – 29</p> <p>מכל קטגוריה הנמצאת בתכנית הלימודים, יש לבחור את המיומנויות המתאימות להוראה ולמידה לתלמידי כו"ח.</p> <p>יש לציין בכל קטגוריה אילו מיומנויות נבחרו.</p> <p>ניבים וביטויים בתכנית הלימודים 2 ביטויים מרכזיים ומשמעותיים בפרקי הלימוד השונים, לבחירתו של המורה.</p> <p>ידיעת תאריכי יסוד בהיסטוריה של תקופת המקרא - פילוג הממלכה 928 לפנה"ס, חורבן ממלכת ישראל 721/ 2 לפנה"ס, גלות יהויכין 597 לפנה"ס, חורבן ממלכת יהודה 586 לפנה"ס, הצהרת כורש 538/ 7 לפנה"ס</p>	<p>תכנית הלימודים תשע"ט – מיומנויות : מיומנויות נדרשות עמ' 28-29</p>	<p>מיומנויות</p>
<p>מבנה הבחינה לתלמידי כו"ח תואם את הנדרש בתחום הדעת</p>	<p>מבנה בחינת הבגרות על פי תכנית הלימודים החדשה</p>	<p>מבנה בחינת הבגרות</p>

פרק ראשון: בראשית (40 נקודות)

1. שאלה על סיפורי אבות (3 סעיפים חובה).
2. שאלה בנושא סיפורי יוסף (3 סעיפים חובה).

פרק שני: שמות (20 נקודות)

1. שאלה בנושא סיפור התהוות האומה: שמות (3 סעיפים חובה).

פרק שלישי: נושאי בחירה (28 נקודות)

1. שאלה בנושא בחירה_ (סעיף חובה וסעיף אחד נוסף לבחירה מתוך שניים).
2. שאלה בנושא בחירה_ (סעיף חובה וסעיף אחד נוסף לבחירה מתוך שניים))

פרק רביעי: קל"ן (קטע נלמד ולא נבחן, להבנה וניתוח מספר בראשית) (12 נקודות)

1. שאלת חובה
2. בחירה של סעיף אחד מתוך שלושה.

הפקוח על הוראת התנ"ך ממי